

## Societat

XAVIER BALLESTER, EL MÉS MURRI DE TOTS ELS MURRIS

# Vides exemplars: Montesol

Formà part, junt amb Nazario i Mariscal, de la generació «underground» del còmic espanyol, la del Rollo Enmascarado, la de les estades a Eivissa, la de la Barcelona de la festa interminable a les Rambles. Tanmateix, Montesol, trenta-quatre anys al damunt, retratista despietat i còmplice de la modernitat barcelonina, àgil i precís en la seva tira diària al Brusi, confessa haver perdut tots els vicis possibles.

Ramon Aymerich

**S**incerament, n'estic una mica tip d'explicar sempre el mateix. De tot allò d'Eivissa i l'"underground", ja en fa una pila d'anys». T'ho aboca tot d'una, sense pensar-s'hi massa. Sota una aparença reposada, malgrat que el cabell li comença a blanquejar, Xavier Ballester, Montesol, deixa entreveure que segueix sent el més murri de tots els murris. Una persona de locució ràpida i fàcil, tan colorista i il·lustrativa com les seves pròpies històries.

«No és pas que renegui d'aquella etapa. És més: per a tot aquell que vulgui ser un bon artista, jo li recomano passar una bona temporada a la bohèmia. Més clar: dir que vas de dibuixant, però sense fer un sol dibuix. Dir que ets escriptor i no escriure una sola ratlla. Tot això et serveix per lligar, conèixer gent i adquirir experiència, que és del que es tracta per fer aquest tipus de feines. Jo ho recomano...

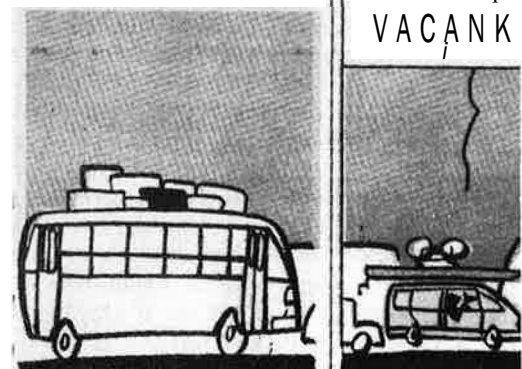
—*li doncs?*

—Doncs que un bon dia, ma mare em va dir: nano, no sé com acabaràs, però en tot cas, acabaràs molt malament. La pobra dona em devia veure bastant fotut. I em vaig retirar a reflexionar fins que em vaig decidir a fer coses més serioses. De fet, imagino que

NEO & POST

Montesol

f5 FAWTAS-  
Oe scferip.  
VACANK



DOMÈNEC UMBERT



va ser una actitud habitual entre la gent de l'època. Va ser un parell d'anys després de mort Franco. Si he de ser sincer, fins fa un parell d'anys jo encara no sabia en quin país vivia.

—Home, no hi ha per tant. Les històries de l'anarquista Emili Piula, de les quals eres guionista, eren ja tot un model de rigor i anàlisi. I d'això fa prop de set anys...

—Bé. És que per a la gent de la meua edat, la guerra civil era com un fantasma, una cosa de la qual senties parlar en veu baixa, però que no havies viscut. Això em va obligar a fer una revisió de la guerra civil. I la veritat és que en vaig sortir prou decebut,

—Però hi donaves una visió prou mítica dels llibertaris de l'època...

—Sí, però perquè penso que la funció d'un narrador ha de ser la de mitificar les coses... Un vegada vaig descobrir el que havien estat els Fets de Maig del 37, com el PSUC havia acabat amb la CNT i el POUM, vaig fugir-ne ràpidament. De fet, l'Emili Piula acaba exiliant-se a Mèxic. Tornarà per intentar fer alguna cosa amb el maquis, però ell mateix acabarà desencantat de tot. Era una saga que va quedar inconclusa perquè jo mateix vaig marxar i a *El Vibora* i a *Cairo* aquell tipus de coses no tenien cabuda.

—En la teua etapa al *Vibora* feies bàsicament de guionista d'altres dibuixants, darrerament ho has abandonat...

—Sí, però era per la senzilla raó que no em deixaven dibuixar. Jo aleshores feia coses com «Don Vito», un personatge que sempre he trobat molt fresc, molt espontani, i la prova és que a Euskadi el personatge ha funcionat fins al punt que va ser una editorial de Pamplona —Pamiela— la que em va editar un àlbum. Fins i tot Kortalu li va dedicar una cançó. Aquí, però, devien voler coses més fines.

—Això de guionista de còmic, idonava per viure?

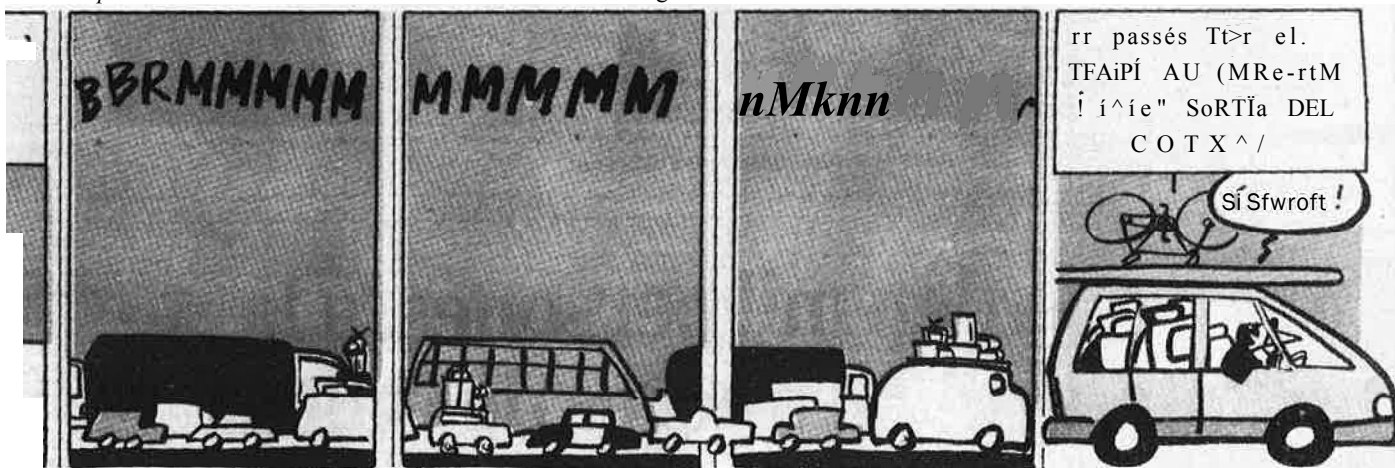


Dos treballs de Montesol: *Tragèdies modernes* (dalt) i *Neo & Post*, la tira de baix.

—Donava per ben poca cosa, aquesta és la veritat encara que aleshores tenia molt poques necessitats. El guionista de còmic no s'ha valorat en absolut. Sempre sortirà millor parat un escriptor, encara que faci rescalfats i no faci córrer la imaginació.

—I no se't va acudir mai de passar-te al camp de l'escriptura. Si més no, per la pela...

—No. Sempre he estat molt conscient de les meves limitacions lingüístiques: se'm fa molt difícil escriure bé. D'altra banda, com que en l'època



de *Vibora* el que se'm criticava era la mena de dibuix que jo feia, vaig acabar per sintetitzar cada vegada més els meus guions i centrar-me en el grafisme.

—*Quan vas a parar a Cairo i ho fas per accident, allò que diríem rebotat, o participes ja de tot allò de la «línia clara»?*

—No, no va ser per accident. *Cairo* va ser realment el complot d'una franja de gent descontenta amb *El Vibora*, que a poc a poc esdevenia més una revista sense voluntat d'innovació, si no fos que el que volien era innovar en les postures de penetració, en fi. Va ser el sector més estilista d'*El Vibora*, gent com Roger, o el maquetista Solà, els que van contactar amb Rafa Martínez, de Norma Editorial. Els que vam muntar *Cairo*, com a joves altruistes que érem, vam fer aquesta tasca sense demanar res a canvi: n'hi havia prou amb deixar-nos publicar. I, és clar, va passar el que va passar.

—*Exactament què?*

—Doncs que Joan Navarro, el director, no va confiar mai en els dibuixants de Barcelona i sí que ho va fer amb els valencians. Finalment, el grup de Barcelona va quedar marginat. Roger va tornar a *El Vibora* i jo vaig tenir la sort de trobar feina a la ràdio. De fet, va ser gràcies a gent tan innovadora i estilista com Micharmut, Sento o Torres que la revista aconseguí una línia ben diferenciada de les altres revistes. Per a mi, la mare de tots ha estat Micharmut; potser és el més abstracte, però és qui ha marcat el camí. Ara mateix no sé què fa. De Sento vaig assabentar-me que innovava en el camp de les falles. Per cert, que vaig llegir un article seu a *EL TEMPS* amb el qual estic molt d'acord.

—*Tu vas tornar després a Cairo, però.*

—Sí, quan van esclatar els problemes entre Navarro i l'editor, Rafa Martínez, aquest em va trucar per tal que portés *Cairo*. I hi vaig tornar perquè després de fer ràdio, gaudia ja d'un estil i uns guions més evolucionats. Són les «Historias Ejemplares», molt més diferents i distanciades de tot el que havia fet anteriorment. Va ser un any excel·lent per a mi, però estava molt cremat. *Complot* —que era la revista que muntà Navarro— no va passar dels dos números: quan desapareix la competència, desapareix també l'al·licient. D'altra banda, l'editor va decidir, pel seu propi compte, de fer una revista molt més àmplia, com totes les altres. I aleshores, *Cairo* va perdre el seu sentit inicial.

—*Ara estàs a Diari de Barcelona, amb les tires del «Neo&Post» i Com t'has decidit per un estil tan sintètic?*

—Perquè sempre m'ha interessat fer un còmic periodístic. Les meves influències van del *TBO* i el *Pulgarcito* dels cinquanta, bàsicament Coll i Ibàñez, fins a Hergé, passant per Mafalda, Charly Brown i tot això. Ara, tota la generació del còmic polític a Espanya, els Forges, Perich i Chumy Chúmez de la primera etapa m'han marcat molt per la seva capacitat a resoldre tota una història en un acudit.

Penso que ara els meus guions són més intel·ligents i estan resolts d'una manera més ràpida i espontània. M'hi trobo molt a gust perquè sempre he estat autodidacte, no he suportat mai que em diguessin per on havia d'anar. I de fet, al Brusi gaudeixo de llibertat total.

—*Tu ets dels pocs dibuixants de còmic que has passat decididament del*

*castellà al català. I en molt poc temps. I Com ha estat?*

—Penso que per raons òbvies. Mentre he fet còmic en castellà, sempre ha tingut menys ressò que quan l'he fet en català. És un pas obligat si vols fer alguna cosa. Si t'expresses en castellà, has de recórrer als mitjans de Madrid. Abans, això no passava, però ara cada vegada és més freqüent.

—*I N'estàs fent una crítica? En unes declaracions anteriors em va semblar que deies que la cultura en castellà al nostre país estava marginada...*

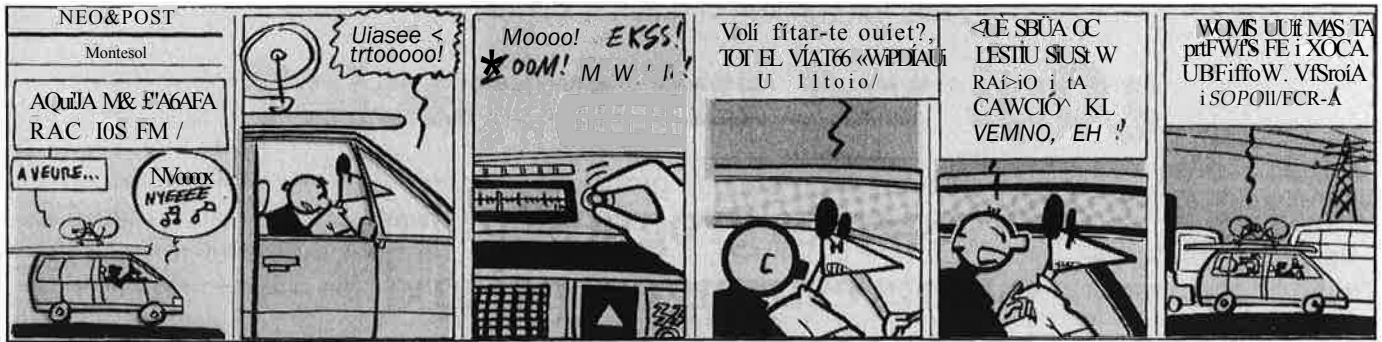
—No, senzillament ho constato. De fet, el meu cas és semblant al de Quim Monzó i algun altre. La nostra cultura mare ha estat la castellana, i la catalana ha estat la nostra cultura d'adopció. Altrament, no deixa de ser una cultura molt més agraïda. Jo he conegut l'ensenyament en castellà, i és realment una merda. Penso que l'estat central, abans amb el franquisme i ara amb els socialistes, hauria d'haver intervingut amb les armes de la cultura, i no amb les armes de la policia i l'exèrcit. Si no ho han fet, i sembla que no pensen pas canviar d'actitud, és perquè creuen que aquest país deu ser una mena de colònia.

—*No deixa de ser una teoria ben curiosa.*

—Sí, però és que penso que la manera d'integrar les cultures que vénen de fora és a través de la llengua. Ara mateix, al meu barri, el Carmel, un tailandès ha posat una botiga de queviures. És evident que, per lligar tot aquest conjunt d'ètnies i cultures, el català és la millor via. Personalment, la primera vegada que vaig intentar inscriure'm en un curs de català, vaig fugir-ne esperitat per la quantitat de senyores grans que hi havia fent cua. Conyes a

EUA ES SU MOVIA, ESTtIA PüiG  
SU PASCIW. EL WIND SURF.





part, després hi he tornat. Però ha estat sobretot a través dels llibres, Calders, Pla, o Monzó, que he acabat per aprendre'n.

—Escolta, aquesta feina et deu obligar a sortir sovint de nit, imagino.

—Surto, però no amb l'assiduitat d'abans, potser una vegada per setmana i prou. Si no, al dia següent tinc el cap completament llis. No se m'ocorre res. Per pensar guions cal anar molt descansat. No funciono amb cap mena d'estímul: ni cafè, ni cap altre tipus de drogues. Em deixen bloquejat. Jo, a les sis o la set del matí, amb un tè en tinc prou perquè se'm posi el cap com una moto. Parlant clar, ni tan sols escolto la ràdio ni miro la televisió, llevat de quan fan un bon film de Welles.

—Així, d'intel·lectual orgànic de la nit, res de res.

—No, prefereixo un bon llibre.

—A través de «Vidas Ejemplares» vas realitzar un excel·lent retrat de la modernitat barcelonina, i Com la veus a hores d'ara?

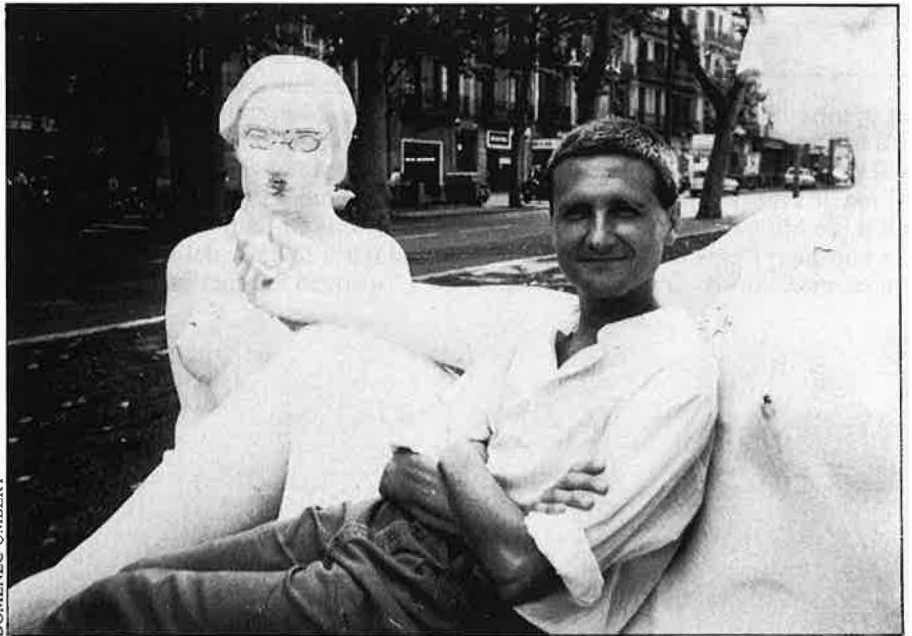
—Per a mi, la modernitat és com l'època «ye-ye» dels 60 o la hippie dels 70, és una moda divertida que durarà fins els 90. Ara potser hi ha una mena d'histeria per ocupar-ne el lloc. La gent se n'adona que ho fa ara o no ho farà mai: cal fixar a diari als locals nocturns, cal sortir a les cròniques de premsa. Tothom té molt clar que hi ha un pastís a repartir, si més no fins el 92. Després, imagino que hi haurà una ressaca colossal.

—Tu, que has conegut de prop les modes anteriors, lla veus una generació més creativa?

—I tant. Molt més. Abans tot funcionava a base d'intuïció. Hi havia ganes de fer coses, però no hi havia canals. El personal anava amb unes vibracions molt poc sanes, tot molt rebuscat. Ara, la gent és molt més clara, i si vols fer alguna cosa, no tens cap problema: hi ha una demanda per part del poder.

—Posats que hi som: equina és la part que et pertoca d'aquest pastís?

—A mi, bàsicament, m'interessa la



«M'interessa assimilar tècniques de pintor per adaptar-les al còmic».

cosa plàstica, emprar tècniques de pintor.

—i Que potser vols dir que podem parlar d'un Montsol pintor?

—No crec. M'interessa més assimilar aquest tipus de tècniques per adaptar-les al còmic. A mi sempre m'han fascinat il·lustradors de revistes com «Vanity Fair» o «Vogue», dibuixants del 50 que, amb tècniques de pintor, obtenen resultats de còmic. Penso que no tot s'acaba amb paper i tinta xinesa. Mira, Sento està fent «tebeo» amb les falles. Hi ha precisament un pintor amb molta influència noucentista, en Ramon Calsina, que, quan veus els resultats, penses que podria ser un bon còmic amb tècniques de pintor. Ve d'una altra època, on el pintor, a part de fer quadres, il·lustrava revistes, era una escola més gran i àmplia que la nostra. Penso que la meua firma pot funcionar bé dins el camp de la publicitat, de la il·lustració, o de l'escenografia, i per què no?

—També has treballat un bon temps a la ràdio. «La Senda de los Elefantes» va ser un dels programes més divertits i animats dels darrers anys. i Tornaries al mitjà?

—Haurien de canviar molt les coses. De fet, em vaig saturar molt, la ràdio no m'interessa i penso que jo no interesso a la ràdio. La ràdio creativa i contestatària ha acabat. Pensa que l'emissora «under» per excel·lència, ràdio PICA, ha mort. La Mercantil Radiofònica, té dificultats. En general, la ràdio està copada per ràdio-fòrmules, o per pedantets reaccionaris tipus Luis del Olmo, amb la gent de sempre. A part, la ràdio és una fira de vanitats.

—I a nivell personal, com ho portes?

—A nivell personal, estic una mica tip de la histèria de la modernitat. No penso que per ser modern calgui anar amb la clepsa technicolor o anar vestit com et digui l'oligofrènic de moda. Jo estic recuperant coses que m'interessen, cultura clàssica que no havia tingut, per exemple, música clàssica, llegeixo narradors clàssics, fora de la moda. I no parar: l'any passat a París, aquest a Berlín.

—I Barcelona...

—Molt bé, gràcies. Penso que està en un bon moment. És una ciutat que m'estimula molt. L'única cosa que em molesta són els cotxes.